

**POWIATOWY PROGRAM DZIAŁAŃ
NA RZECZ
OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH
NA LATA 2011-2020**

JAWOR 2011 ROK

Wstęp

Zgodnie z zapisem art. 35a ust.1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych do zadań powiatu należy opracowanie i realizacja programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej, zawodowej i zatrudnienia oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

Powiatowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2011-2020 jest dokumentem, który ma za zadanie ukierunkować i skoordynować liczne działania, jakie mają być realizowane na rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie Jaworskim.

Działania na rzecz osób niepełnosprawnych są zadaniem ogólnospołecznym i ważnym elementem polityki i pomocy społecznej Powiatu Jaworskiego. Osoby niepełnosprawne zmagają się w swoim życiu nie tylko z ograniczeniami spowodowanymi niepełnosprawnością, ale muszą również przełamywać negatywne stereotypy w odbiorze społecznym. Tworzenie takich warunków lokalnych, które umożliwią osobom niepełnosprawnym uczestnictwo w życiu społecznym, jest podstawą wszelkich działań kierowanych do tej grupy ludzi.

Powiatowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2011-2020 obejmuje trzy obszary działalności Powiatu Jaworskiego na rzecz osób niepełnosprawnych:

1. Rehabilitację społeczną.

Mówiąc o rehabilitacji społecznej, która ma na celu umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestnictwo w życiu społecznym, należy zauważyć, że rehabilitacja ta realizowana jest przede wszystkim poprzez wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej oraz wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych. To także likwidacja barier architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, technicznych, w komunikowaniu się i dostępu do informacji, kształtowanie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.

2. Rehabilitację zawodową.

Biorąc pod uwagę obecną sytuację osób niepełnosprawnych na rynku pracy, tworzenie nowych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych na terenie Powiatu Jaworskiego jest jednym z ważniejszych zadań w walce z bezrobociem. Podjęcie przez osobę niepełnosprawną pracy stanowi ukoronowanie całego złożonego procesu rehabilitacji. Praca bowiem dla osoby niepełnosprawnej ma znaczenie nie tylko ekonomiczne, ale także istotny wymiar społeczny. Poczucie przydatności, samodzielności ekonomicznej i możliwości realizacji poprzez pracę jest w przypadku osób niepełnosprawnych szczególnie ważne. Pomoc w otrzymaniu lub pozyskaniu zatrudnienia ułatwi osobom niepełnosprawnym integrację społeczną.

3. Przestrzeganie praw osób niepełnosprawnych.

Prawa osób niepełnosprawnych zostały określone w Uchwale Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 1 sierpnia 1997 r. – Karta Praw Osób Niepełnosprawnych.

Na wstępie w Karcie stwierdza się, że: „...osoby niepełnosprawne, czyli osoby, których sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz nie mogą podlegać dyskryminacji”.

Z powyższego uregulowania wynika, iż osoby niepełnosprawne powinny być beneficjentami wszystkich praw, które przysługują osobom pełnosprawnym. Osoby niepełnosprawne w praktyce napotykają jednak na trudności w korzystaniu z niektórych możliwości w związku ze swoimi ograniczeniami. Rzeczywiste zagwarantowanie praw człowieka wymaga zatem stworzenia mechanizmów wyrównywania szans i warunków do korzystania w pełni z praw przysługujących wszystkim obywatelom.

Podstawą do opracowania Programu było zdiagnozowanie przez pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Jaworze sytuacji osób niepełnosprawnych w Powiecie Jaworskim. Do najczęściej występujących problemów, które wprost dotyczą osób niepełnosprawnych należy zaliczyć:

- niską wiedzę społeczności lokalnych/grup społecznych na temat osób niepełnosprawnych,
- niską wiedzę (lub trudności w jej uzyskaniu) osób niepełnosprawnych na temat przysługujących im praw oraz możliwości uzyskania pomocy,
- niską wiedzę społeczności lokalnych/grup społecznych na temat zapobiegania chorobom, niski poziom edukacji prozdrowotnej,
- wysokie ryzyko wykluczenia osób niepełnosprawnych ze społeczeństwa lub zepchnięcie ich na margines,
- wysoki poziom zależności osób niepełnosprawnych od otoczenia,
- niewystarczającą możliwość zapewnienia opieki osobom, których stan fizyczny lub psychiczny tego wymaga,
- brak lub niewystarczającą możliwość rozwoju własnych zainteresowań/potrzeb w zakresie kultury, sportu, rekreacji,
- utrudniony dostęp do dóbr i usług (ogólnodostępnych), w tym w instytucjach publicznych, ze względu na występowanie barier funkcjonalnych,
- brak lub niewystarczającą wiedzę na temat cech oraz potrzeb osób niepełnosprawnych zamieszkujących dany obszar.

Niniejszy Program jest kontynuacją szeregu działań, które podjęto w ramach Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w latach 2007-2010. Uwzględnia on rosnące potrzeby osób niepełnosprawnych zamieszkujących na terenie Powiatu Jaworskiego oraz zmierza do zapewnienia osobom niepełnosprawnym godnego funkcjonowania we wszystkich sferach życia.

**POWIATOWY PROGRAM DZIAŁAŃ
NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH NA LATA 2011-2020**

1. Rehabilitacja społeczna

Oczekiwane rezultaty:

- wyrównanie szans życiowych osób niepełnosprawnych,
- ograniczenie lub eliminacja skutków niepełnosprawności,
- stworzenie warunków do samodzielnego życia w środowisku,
- integracja osób niepełnosprawnych ze środowiskiem lokalnym,
- wsparcie rodzin osób niepełnosprawnych,
- stworzenie warunków do działalności różnorodnych podmiotów małej ekonomii społecznej,
- rozwinięcie zainteresowań i uzdolnień,
- podniesienie jakości usług świadczonych w zakresie rehabilitacji społecznej.

Lp.	Zadanie	Sposób realizacji	Realizatorzy
1	2	3	4
1.	Diagnozowanie potrzeb osób niepełnosprawnych w powiecie i przeciwdziałanie skutkom niepełnosprawności.	1. Rozeznanie potrzeb osób niepełnosprawnych przez pracowników socjalnych i utworzenie bazy danych. 2. Analiza najczęstszych przyczyn powodujących niepełnosprawność mieszkańców Powiatu Jaworskiego.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jaworze, Starostwo Powiatowe w Jaworze

		3. Sporządzenie zestawienia rodzajów niepełnosprawności, najczęściej występujących w poszczególnych gminach Powiatu Jaworskiego.	
2.	Działania profilaktyczne zapobiegające niepełnosprawności i jej skutkom.	1. Propagowanie wśród mieszkańców Powiatu Jaworskiego wiedzy o przyczynach powstawania niepełnosprawności oraz upowszechnianie zdrowego stylu życia. 2. Realizacja wczesnego wspomagania rozwoju dziecka w SOSW w Jaworze. 3. Wydawanie opinii i orzeczeń dla dzieci i młodzieży przez PCPPiDM w Jaworze. 4. Pomoc psychologiczno-pedagogiczna dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. 5. Rozwój powiatowej sieci wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz organizowanie grup wsparcia dla rodzin tych osób.	Starostwo Powiatowe w Jaworze, Powiatowe Centrum Poradnictwa Psychologiczno-Pedagogicznego i Doradztwa Metodycznego w Jaworze, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Jaworze, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jaworze
3.	Stworzenie warunków umożliwiających osobom niepełnosprawnym włączenie się w życie środowiska lokalnego – integracja ze społeczeństwem.	1. Funkcjonowanie warsztatów terapii zajęciowej dla osób ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności w powiecie. 2. Organizowanie i współfinansowanie imprez sportowych, turystycznych, rekreacyjnych i kulturalnych. 3. Dofinansowanie ze środków PFRON do pobytu na turnusach rehabilitacyjnych dla dorosłych i dzieci.	Starostwo Powiatowe w Jaworze, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jaworze przy współpracy organizacji pozarządowych, samorządów gminnych współpracujących z gminami partnerskimi UE, Dom Pomocy Społecznej w Jaworze z filiami, organizacje pozarządowe

4.	Budowanie u osób niepełnosprawnych poczucia własnej wartości i wiary w swoje możliwości.	1. Kontynuowanie organizowania cyklicznych imprez (w tym integracyjnych) promujących działalność osób niepełnosprawnych: - Biegi przełajowe i konkurs latawców, - Przegląd Zespołów Artystycznych Placówek Kształcenia Specjalnego, - Konkurs Tańca Osób Niepełnosprawnych.	Starostwo Powiatowe w Jaworze, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Jaworze, Koło Towarzystwa Przyjaciół Dzieci Koło przy SOSW
5.	Organizowanie pomocy w sytuacji długotrwałej choroby w rodzinie.	1. Wsparcie finansowe ze środków PFRON przy zakupie sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych. 2. Pomoc instytucjonalna – umieszczanie zainteresowanych w domach pomocy społecznej. 3. Stała pomoc w rozwiązywaniu problemów osób niepełnosprawnych i ich rodzin poprzez świadczenie poradnictwa specjalistycznego, w tym psychologicznego i prawnego. Informacja i poradnictwo prawne.	Starostwo Powiatowe w Jaworze, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jaworze, Dom Pomocy Społecznej w Jaworze z filiami
6.	Poprawa warunków socjalno-bytowych osób niepełnosprawnych i ich rodzin.	1. Dofinansowanie ze środków PFRON do kosztów likwidacji barier funkcjonalnych dla osób fizycznych w ich miejscu zamieszkania. 2. Podnoszenie standardu warunków bytowych mieszkańców Domu Pomocy Społecznej w Jaworze z filiami poprzez modernizację i remont posiadanej bazy. 3. Objęcie rodzin i osób niepełnosprawnych opieką rzeczową.	Starostwo Powiatowe w Jaworze, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jaworze, organizacje pozarządowe

7.	Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu, technicznych, transportowych, w terenie.	1. Likwidacja barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej. 2. Montaż urządzeń ułatwiających dostęp osób niepełnosprawnych do budynków i poruszanie się po nich itd., ze środków PFRON. 3. Zakup środków transportu przystosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych ze środków PFRON. 4. Realizacja programów celowych. 5. Przestrzeganie i egzekwowanie prawa w zakresie budownictwa bez barier architektonicznych. 6. Umożliwienie swobodnego porozumiewania się w społeczeństwie osób z niepełnosprawnością mowy i słuchu poprzez propagowanie idei i organizowanie kursów lub szkoleń w zakresie języka migowego dla pracowników Starostwa i jednostek organizacyjnych.	Starostwo Powiatowe w Jaworze
8.	Poprawa jakości życia, podwyższenie poziomu funkcjonowania i integracji społecznej osób niepełnosprawnych.	1. Wyposażenie obiektów służących rehabilitacji osób niepełnosprawnych w sprzęt rehabilitacyjny ze środków PFRON. 2. Propagowanie wśród gmin, pracodawców i inwestorów tworzenia nowych miejsc parkingowych.	Starostwo Powiatowe w Jaworze
9.	Propagowanie możliwości korzystania ze sprzętu rehabilitacyjnego.	1. Utworzenie nowych wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego. 2. Doposażenie istniejących wypożyczalni w sprzęt rehabilitacyjny.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Starostwo Powiatowe w Jaworze, organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych
10.	Niwelowanie skutków niepełnosprawności u dzieci i młodzieży w wieku szkolnym.	1. Organizowanie zajęć rewalidacyjnych z wykorzystaniem nowoczesnego sprzętu i metod.	Starostwo Powiatowe w Jaworze, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Jaworze

2. Rehabilitacja zawodowa

Oczekiwane rezultaty:

- ułatwienie zdobycia odpowiedniego zawodu i zatrudnienia,
- podniesienie poziomu kwalifikacji zawodowych,
- rozszerzenie usług związanych z poradnictwem zawodowym i pośrednictwem pracy dla osób niepełnosprawnych,
- podniesienie jakości usług świadczonych w zakresie rehabilitacji zawodowej.

Lp.	Zadanie	Sposób realizacji	Realizatorzy
1	2	3	4
1.	Tworzenie nowych stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych.	1. Udzielanie jednorazowej dotacji osobom niepełnosprawnym na rozpoczęcie działalności gospodarczej lub rolniczej w ramach posiadanych środków PFRON. 2. Doradztwo organizacyjno-prawne i ekonomiczne w zakresie działalności gospodarczej lub rolniczej podejmowanej przez osoby niepełnosprawne. 3. Umarzanie udzielonych dotacji po spełnieniu wymogów ustawowych.	Starostwo Powiatowe w Jaworze
2.	Pomoc w utrzymaniu działalności gospodarczej lub rolniczej prowadzonej przez osoby niepełnosprawne.	1. Dofinansowanie ze środków PFRON do wysokości 50 % oprocentowania kredytu bankowego zaciągniętego na kontynuowanie działalności gospodarczej lub rolniczej.	Starostwo Powiatowe w Jaworze

3.	Pomoc dla pracodawcy w utrzymaniu stanowisk pracy, na których są zatrudnione osoby niepełnosprawne.	1. Zwrot pracodawcy ze środków PFRON kosztów szkolenia zatrudnionych osób niepełnosprawnych.	Starostwo Powiatowe w Jaworze
4.	Pomoc w zatrudnieniu osób niepełnosprawnych poprzez pośrednictwo pracy.	1. Wydzielenie stanowiska do obsługi osób niepełnosprawnych. 2. Kierowanie do pracy osób niepełnosprawnych. 3. Organizowanie giełd i targów pracy.	Powiatowy Urząd Pracy w Jaworze
5.	Pomoc w zatrudnieniu osób niepełnosprawnych poprzez aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu finansowane z Funduszu Pracy.	1. Organizowanie subsydiowanych miejsc pracy. 2. Organizowanie staży dla osób niepełnosprawnych.	Powiatowy Urząd Pracy w Jaworze
6.	Świadczenie usług poradnictwa zawodowego oraz pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy.	1. Udzielanie porad indywidualnych. 2. Porady grupowe – warsztaty w zakresie problematyki rynku pracy, autoprezentacji i asertywności. 3. Warsztaty aktywnego poszukiwania pracy.	Powiatowy Urząd Pracy w Jaworze
7.	Szkolenia i przekwalifikowania osób niepełnosprawnych.	1. Szkolenia osób niepełnosprawnych w formie grupowej i indywidualnej finansowane ze środków FP, EFS i PFRON w celu zwiększenia szansy na uzyskanie zatrudnienia, podwyższenia kwalifikacji zawodowych oraz zwiększenia ich aktywności zawodowej.	Powiatowy Urząd Pracy w Jaworze
8.	Przygotowanie młodzieży niepełnosprawnej do wejścia na rynek pracy.	1. Organizacja kształcenia zawodowego specjalnego w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Jaworze. 2. Organizacje forów pracodawców dla wychowanków Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Jaworze.	Starostwo Powiatowe w Jaworze, Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Jaworze, Powiatowy Urząd Pracy w Jaworze

3. Przestrzeganie praw osób niepełnosprawnych

Oczekiwane rezultaty:

- właściwy i pełny przepływ informacji na temat potrzeb i usług świadczonych na rzecz osób niepełnosprawnych,
- kształtowanie właściwych postaw wobec niepełnosprawnych,
- ułatwienie dostępu do informacji na temat rodzajów i możliwości uzyskania pomocy,
- wyjście osób niepełnosprawnych z izolacji społecznej.

Lp.	Zadanie	Sposób realizacji	Realizatorzy
1	2	3	4
1.	Pomoc osobom niepełnosprawnym, pracodawcom, stowarzyszeniom, organizacjom pozarządowym oraz jednostkom samorządowym.	1. Wyszukiwanie i informowanie o programach celowych. 2. Pomoc w uzyskaniu środków w ramach dotacji celowych z budżetu państwa oraz środków UE.	Starostwo Powiatowe w Jaworze, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jaworze
2.	Przekazywanie części zadań jednostek samorządu terytorialnego w zakresie osób niepełnosprawnych organizacjom i stowarzyszeniom działającym na rzecz osób niepełnosprawnych.	1. Popularyzowanie i motywowanie stowarzyszeń i organizacji pozarządowych do podejmowania działań na rzecz osób niepełnosprawnych. 2. Współpraca Powiatu z organizacjami pozarządowymi zajmującymi się osobami niepełnosprawnymi w zakresie prawidłowej realizacji zadań publicznych. 3. Prowadzenie i zapewnienie konsultacji społecznej działań dotyczących osób niepełnosprawnych w fazie ich planowania.	Starostwo Powiatowe w Jaworze, organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych

3.	Wykorzystanie potencjału organizacji pozarządowych w tworzeniu grup wsparcia dla osób niepełnosprawnych.	1. Propagowanie idei tworzenia grup wsparcia. 2. Udzielanie dotacji przez Starostwo Powiatowe w Jaworze dla organizacji pozarządowych.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jaworze, Starostwo Powiatowe w Jaworze
4.	Powołanie podmiotów małej ekonomii społecznej (spółdzielnie socjalne).	1. Stwarzanie warunków do działalności różnorodnych podmiotów małej ekonomii społecznej. 2. Promocja tworzenia podmiotów małej ekonomii społecznej oraz ich produktów, wyrobów.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jaworze, Starostwo Powiatowe w Jaworze
5.	Wzmocnienie potencjału instytucjonalnego organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych.	1. Propagowanie informacji o aktualnych konkursach organizowanych m.in. przez: Dolnośląski Urząd Marszałkowski, Dolnośląski Urząd Wojewódzki, Fundacje, itp. 2. Tworzenie punktów konsultacyjnych dla organizacji pozarządowych udzielających porad prawnych, finansowych i innych.	Starostwo Powiatowe w Jaworze przy współpracy z gminami z terenu powiatu
6.	Dostęp do informacji.	1. Aktualizacja i wydawanie informatora dla osób niepełnosprawnych. 2. Powołanie stałego punktu informacji dla niepełnosprawnych w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie. 3. Prowadzenie strony internetowej dotyczącej problemów osób niepełnosprawnych w zakresie bieżących informacji, ulg i przepisów.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
7.	Obsługa osób niepełnosprawnych.	1. Tworzenie w urzędach użyteczności publicznej punktów obsługi osób niepełnosprawnych.	Starostwo Powiatowe w Jaworze przy współpracy z gminami z terenu powiatu
8.	E-kontakt	1. Wdrażanie programu obsługi osób niepełnosprawnych z wykorzystaniem Internetu.	Starostwo Powiatowe w Jaworze przy współpracy z gminami z terenu powiatu